

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยได้นำเสนอประเด็นตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 3,151 คน จาก 284 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 342 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 อำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีทั้งหมด 7 อำเภอ สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากมาจำนวน 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอโกสุมพิสัย และกิ่งอำเภอชื่นชม มีโรงเรียน 151 โรงเรียน

ขั้นที่ 2 เลือกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 จากอำเภอ ตามที่สุ่มได้จากขั้นที่ 2 พบว่า มีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด จำนวน 151 โรงเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. สถานศึกษาขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป) จำนวน 24 โรงเรียน
2. สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 300 คน) จำนวน 127 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 สุ่มโรงเรียนจากขั้นที่ 2 มาร้อยละ 50 ของโรงเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ครูผู้สอน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดใหญ่	12	679	128
โรงเรียนขนาดเล็ก	63	1,135	214
รวม	75	1,814	342

ขั้นที่ 4 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนให้กระจายไปให้ครบในแต่ละขนาดโรงเรียนในแต่ละอำเภอ/กิ่งอำเภอ แล้วสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากเลือกโรงเรียนในแต่ละอำเภอของเขตพื้นที่การศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

อำเภอ/ กิ่งอำเภอ	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมือง	516	97	338	64	854	161
โกสุมพิสัย	554	104	255	48	809	153
ชั้นชม	65	12	86	16	151	28
รวม	1,135	214	679	128	1,814	342

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 10 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ปัจจัยด้านการยอมรับนับถือ ปัจจัยด้านลักษณะของงานที่ทำ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ปัจจัยด้านลักษณะของงานที่ทำ ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านการปกครองบังคับบัญชา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยวัดจากพฤติกรรม 3 ด้าน คือ ด้านความผูกพันกับองค์กร ด้านเจตคติในการปฏิบัติงาน และด้านความสามัคคี โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าของคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและศึกษาสภาพการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้ได้แนวคิดรวบยอด (Concept) ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. ศึกษาวิธีสร้างและสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 63 - 71)

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม ความถูกต้อง ความชัดเจนของเนื้อหาและภาษาให้ครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อ 3 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรง ความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหา ของแบบสอบถาม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

4.1 ผศ. ไพศาล เอกะกุล ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา)

4.2 นายนิคม ชมภูหลง กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา)

4.3 นางวิไลวรรณ เทียบดอกไม้ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการครูในโรงเรียนบ้านบรีบ และโรงเรียนบ้านโนนแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น .98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์จากครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ให้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยนำไปแจก และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง ไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2543 : 112) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามขนาด สถานศึกษา โดยใช้ t-test

5. หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ครู โดยหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม

ศรีสะอาด. 2541 : 87-88)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนของแต่ละคน
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 Σ แทน ผลรวม

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2538 : 174)

$$\alpha = \frac{k}{(k-1)} \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อขอบแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับขวัญกำลังใจของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยใช้ t-test (Independent Samples) โดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t-test (Independent) หรือเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และตัวอย่างที่ 2

4. หาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) โดยใช้วิธีการของเพียร์สัน

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ

คะแนนรวม

n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุด X

$\sum Y$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุด Y

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนชุด X

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนชุด Y

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่าง X กับ Y